

KIZIL ALMA

Türkler, özellikle Oğuz Türkleri arasında cihan hâkimiyetinin sembolü olarak ifadesini bulmuş bir mefhum veya mefkuredir. Kızılma, Türklerin yaşadıkları bölgeye göre batı yönünde ulaşılması gereken bazen bir belde, bazen de bir ülkedeki taht veya mabet üzerinde parıldayan veya cihan hâkimiyetini temsil eden som altından yapılmış kızıl renkli altın bir yuvarlak yahut top olarak tahayyül edilmektedir.

Bu altın top bazen zaferin işareti, bazen hâkimiyetin sembolü, bazen de fethedilmek üzere hedef seçilen yerin sembolü olarak ifade olunmuştur. Türklerde çok eski inanç ve töreye dayanan Kızılma, Türkistan sahasından Hazar denizinin doğusundan gelen Oğuzların, Hazar kağanının ipek çadırının üzerinde hâkimiyetin ifadesi olarak bulunan altın top (Kızılma'yı) ele geçirmeyi ülkü edinmişler.

Buradan İran'da hüküm süren Türk boylarına, oradan da Osmanlılara geçmiştir. Osmanlı Türk devletinin Macaristan'da bulunan Kızılma'yı bulup ele geçirmelerinden sonra fethetmek istedikleri yerlerde bir Kızılma'nın varlığına inandığı ve bu uğurda mücadele ettiği görülmektedir. Türkler, inandıkları Tek Tanrı'nın dünya hâkimiyetini kendilerine ihsan ettiğine iman etmişlerdi. Bunu Bilge Kağan'ın ; "Tanrı irade ettiği için tahta oturdum; dört yandaki milletleri nizama soktum" sözlerinden de anlamaktayız. Yine Bilge Kağan'ın ağzından Türk imanı şöyle ifade edilmekteydi; Türk Tanrısı, milleti yok olmasın diye babam İteriş Kağan'ı ve anam İl Bilge Hatun'u gökten tutup yükseltmiştir.

Oğuz Kağan'ın doğumundan itibaren ilâhî bir nurla beslendiği tarihî ve efsanevî kaynaklarda yer almaktadır. Oğuz Kağan'ın Tanrı tarafından ilâhî kudretle techiz edilmesinin yanında yardımcısı ve rehberi de aynı kaynaktan beslenmiştir. Gökten indirilmiş Gök-Börü (Bozkurt) Oğuz'un seferleri sırasında ona kılavuzluk yapar. Oğuz Destanı'nda geçen şu mısralar bunu en güzel şekilde izah etmektedir:

"Ben sizlere oldum kağan
Alalım yay ile kalkan
Nişan olsun bize buyan
Bozkurt olsun bize uran"

Turdı Han'ın 598 yılında Bizans İmparatoru Maurikianur'a gönderdiği mektupta geçen ; "Dünyada yedi iklimin efendisi ve yedi ırkın kağanı..." ibaresi ile Tuna Bulgarlarının hanı Melemir Han'ın kendisi ve şahsında ifadesini bulan Türkler için kullandığı; "Tanrı tarafından gönderilmiş Tanrı'ya benzer Melemir Han..." ifadesi Türk milletinin İslâmiyet'ten önceki dönemde Tanrı tarafından kutlu kılınmış olduğu inancını göstermektedir. Bu ve buna benzer çeşitli inançlar, Türklerin İslâmiyet'i kabul etmelerinden sonra da devam etmiştir. Kendilerini Tanrı tarafından dünya nizamını sağlamak için gönderildiklerine inanmışlardır. Zira Türk insanının mücadeleci ruhu ve cihan hâkimiyeti ülküsü İslâmî inancıya da uygundu. İslamiyet'ten önce kahramanlara verilen alp'lik unvanı, İslâmiyet'ten sonraki dönemlerde alp-eren şeklini alıyor, böyle hayat buluyordu. "Benim Türk adını verdiğim ve şarkta yerleştirdiğim bir ordum vardır.

Bir kavme gazaplandığım zaman onları o kavmin üzerine saldırtırım" mealindeki hadis-i kutsî, İslâm dünyasında Türkler hakkında söylenen rivayet ve kehanetlere örnektir. Hz.Muhammed'in ; "Horasan'da Arap olmayan, güzel yüzlü

hâkim bir insan zuhur edecek; onun adı da benimki gibi Muhammed olacak ve Büveyhilerin baskısına son verecektir. Horsan'dan Büyük Dervazat'a kadar fetihler yapacak. Irak, İran ve Mekke hutbelerinde adı okunacaktır " mealindeki hadis ile "Türkler size dokunmadıkça siz de onlara dokunmayınız" mealindeki hadisler bütün İslâm dünyasında dilden dile yayılmaktaydı.

Türkler, gerek İslâmiyet'ten önceki GökTanrı inancı zamanında, gerek İslâmî dönemde kendilerinin Tanrı tarafından dünyaya hükmetme ve adaleti sağlamak için yaratıldıklarına ve hayat felsefesinin bu düşünce ile şekillenmesi gereğine inanmışlardır. Eski dönemlerden itibaren dünya nizamını sağlamak üzere mücadele eden Türk milleti, islâmiyet'i kabul ederek maddî ve manevî yönden bir yükselişe erişmişlerdir.

İdeallerini, kendilerinin dünya nizamını sağlama ülkülerini bu iman kaynağından beslemişlerdir. Bu kaynak Kızılelma'nın manevi yönünü teşkil eder. Tarih ilminin tespit ettiği ve kendine mahsus ileri bir kültür örneği olan Bozkır kültürü , M.Ö. 1500-1700 yılları arasında teşekkül eden ve yaşayan örnek bir kültür olarak bilinmektedir. Atın ehlileştirilmesi ve demirin ileri bir teknikle işlenmesi bu kültürün önemli özelliğidir. Mücadeleci bir yapıya sahip olan Türk milleti, bunun gereği olarak ihtiyaçları ölçüsünde seyyar evler, hastahaneler ve eğitim kurumları yapıyorlardı. Bu hâl onların kolay hareket etmelerine, mekân değiştirmelerine imkân sağlıyordu. Bunun yanında medeniyetin ölçüsü sayılan giyinme, en pratik ve en kullanışlı seviyededir. Madde ile ruh, mazi ile hâl ve muhafazakârlık ile inkılâpçılık , Türk insanının yapısında öyle kaynaşmıştır ki, bu kaynaşmanın eseri, siyasî, içtimaî ve hukukî nizam, Türk devletlerinin ihtişamında belirerek yüzyıllarca yaşamış ve milletin yaşamasını sağlamıştır.

Bu birleşme, Türk milletinin sosyal yapısı ile yakından ilgilidir. Sosyal yapının çekirdeği olan ailenin sağlam olması, bunun uruğ, boy, budun şeklinde teşkilâtlanması, buradan devletin doğmasına ve devlet kanalıyla bir milletin ideallerini gerçekleştirmesi sonucunu getirmektedir. Aile, uruğ, boy ve il (Devlet)in sağlam teşkilâtlanması bir yandan millî ideallerin ve mefkûrelerin birliğini sağlıyor, bir yandan da Türk ruhundaki dinamizm ve hürriyet fikrinden olsa gerek, büyük devletlerin kurulması yanında parçalanmayı da beraberinde getiriyordu. Bu tarz katı devletçilik şekli, âdeta kendi arasında bir yarışa zemin hazırlıyor, Türkün Kızılelma'ya gitmesini daha da dinamik kılıyordu. Türk milletinin sosyal yapısı, sosyal yapıyı ayakta tutan maddî ve manevî dinamikler, onların Kızılelmaya yol almalarını gerektirmekteydi. Binlerce yıldan beri milletin şuuraltına yerleşen bu duygu, tarihî dönemler itibariyle yeniden zuhur ediyor, yeniden millete hayat veriyordu. Onların hayata sıkı sıkıya bağlanmalarını ve kendi dinamiklerini korumalarını sağlıyordu. Oğuz Han'dan Alparslan Türkeş'e kadar Kızılelma ülküsü Türk milletinin var olma ve idare etme idealinin en üst seviyede olmasına işaret sayılır. Oğuz Kağan, hâkimiyetin sembolü olarak altın evini kurar, altın evin kurulmasından sonra sefere çıkar.